

BAROMETERVORZELFSTANDIGEN.BRUSSELS

EDITIE 12 NOVEMBER - 2024

Resultaten bevraging okt. - nov. 2024

FOCUS OP MOBILITEIT &
BEREIKBAARHEID IN BRUSSEL

BAROMETER VOOR BRUSSELSE ZELFSTANDIGEN EN KMO'S

In dit rapport worden de belangrijkste resultaten van de twaalfde editie van de halfjaarlijkse Barometer voor Brusselse Zelfstandigen en KMO's uitgelicht. Deze enquête werd afgenomen door Brupartners - Zelfstandige Ondernemers tussen 03 oktober en 15 november 2024.

Via een online enquête werd er een totale steekproef van 560 respondenten bevroegd. Allemaal beroepsbeoefenaars, bedrijfsleiders van KMO's of zelfstandigen waarvan de maatschappelijke zetel en/of uitbatingszetel in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gevestigd is.

Het grootste deel van deze bevraging bestaat uit het luik ondernemersperspectieven en vooruitzichten. In deze editie werden ook een reeks actualiteitsvragen gesteld over mobiliteit en bereikbaarheid in Brussel.

De demografische insteek van deze enquête bestaat uit 78% mannelijke en 22% vrouwelijke respondenten.

De leeftijdscategorie varieert, maar de grootste groep respondenten bevindt zich in de categorie 50 t.e.m. 59 jaar (grafiek 1). Zo'n 66% van de respondenten heeft een diploma hoger onderwijs (33% universitair vs. 33% niet-universitair).

De meest beklede functies van onze respondenten zijn gedelegeerd bestuurder-gerante (38%), bedrijfsleider (28%) of zelfstandigen (26%).

De dienstensector (44%) is de grootste vertegenwoordigde sector. Dit gevolgd door handel, horeca en consument-gerichte diensten (24%), de categorie andere (18%) en industrie (14%).

De ondernemingen met 1 t.e.m. 4 FTE's (55%) zijn het sterkst vertegenwoordigd in deze enquête. 12% van de respondenten werkt helemaal alleen. 12% heeft 5 t.e.m. 9 FTE's. 14% heeft minstens 10 FTE's of meer. Zo'n 7% werkt samen met personen met een zelfstandig statuut (bv. freelancers).

Bij 77% van onze respondenten bestaat de onderneming al meer dan 10 jaar. Het zijn dus vooral de gevestigde waarden die de Barometer invullen. Zo'n 13% bestaat 6-10 jaar. 6% bestaat 2-5 jaar. Slechts een kleine minderheid bestaat minder dan 2 jaar (4%).

Net als in de voorgaande barometer, werd bij de ondernemers gevraagd of ze voorzien hun onderneming te verhuizen naar een andere regio.

Ongeveer 5% van de ondernemers heeft al gepland om de onderneming te verhuizen naar een andere regio; een afname met 3% in vergelijking met golf 11. Dit percentage neemt af in alle sectoren.

ONDERZOEK UITGEVOERD DOOR

ABM BV

URBAN-IMPACT BV

IN OPDRACHT VAN

BRUPARTNERS - ZELFSTANDIGE

ONDERNEMERS

Maatschappelijke zetel (top 3)

1. Brussel-stad*	24,3%
2. Elsene	13,0%
3. Schaarbeek	8,6%

Uitbatingszetel (top 3)

1. Brussel-stad*	23,4%
2. Elsene	12,0%
3. Ukkel	8,6%

*Brussel, Laken, Neder-Over-Heembeek, Haren

Overweeg je om jouw bedrijf naar een andere regio te verhuizen? (n=256)

	G11	G12	VERSCHIL
Ja, het is al gepland	8%	5%	-3%
Ja, ik denk eraan	35%	38%	+3%
Neen.	49%	50%	+1%
Geen mening.	8%	7%	-1%

Voornaamste redenen om jouw bedrijf naar een andere regio te verhuizen?

1. De mobiliteit (plan Good Move), gebrek aan parking, .. (62)
2. Belastingen in Brussel (16)
3. Onveiligheid (7)
4. Gebrek aan netheid (5)

We kunnen constateren dat iets meer ondernemers eraan denken hun onderneming te verhuizen (+3%) in vergelijking met golf 11. In de industriële sector kent dit aandeel een belangrijke stijging met 12 % in vergelijking met de vorige golf.

Grafiek 1: leeftijdscategorie respondenten (n=560)

HET BRUSSELSE ONDERNEMERSPERSPECTIEF

Hoe kijkt de Brusselse ondernemer naar de toekomst?
Wat is de impact van het huidige economische klimaat op zaken zoals levenskwaliteit, het orderboek, de omzet, ...

ANALYSE ALLE SECTOREN SAMEN

Meer dan de helft van de respondenten geeft aan dat de rentabiliteit van hun activiteiten (51%) achteruitging; dit is een lichte verbetering (+1%) in vergelijking met de vorige golf.

Gelijklopend met eerdere golven zien we dat personeelsgerelateerde items zoals tewerkstelling, de betrokkenheid van de werknemers tegenover de onderneming en de kwaliteit van het personeel in grote mate als stabiel worden ervaren. Dit geldt ook voor de levertermijnen en de betalingstermijnen van de klanten, dewelke beide als stabiel worden ervaren door 66 % van de ondernemers.

19% van de ondernemers geeft een verbetering van het omzetcijfer aan. Da's iets lager dan het percentage in golf 11 (22%).

Kijken we naar de verschilpercentages dan zien we dat deze het hoogst zijn voor volgende elementen :

- De levenskwaliteit (-42%);
- de activiteit/conjunctuur in de sector (-41%)
- de rentabiliteit van de activiteiten (-40%).

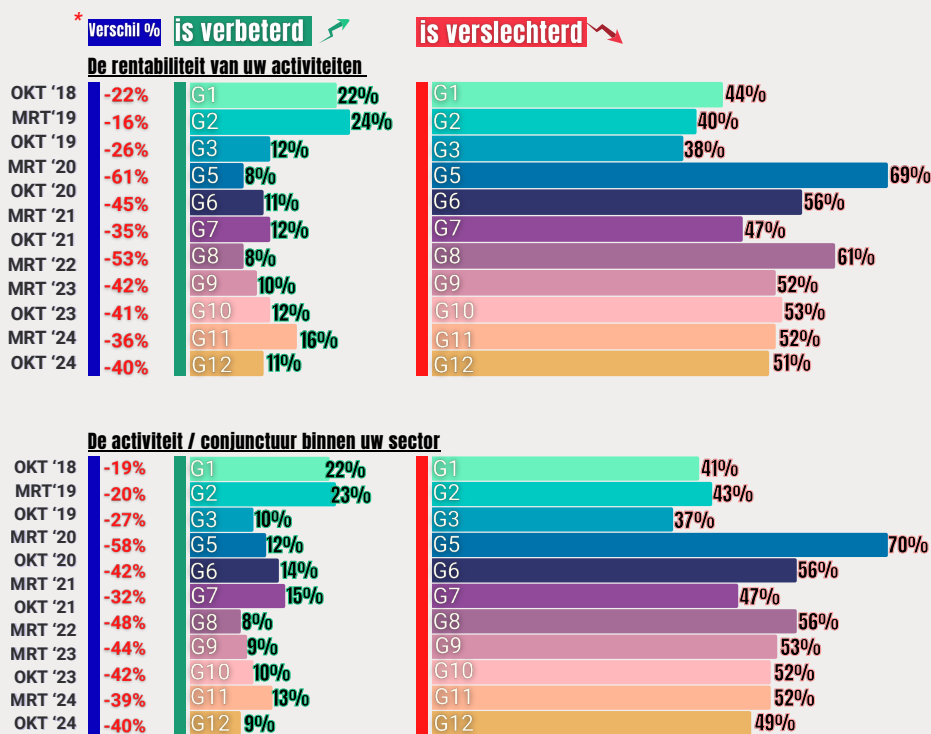
Het grootste deel van de respondenten ervaren deze elementen als negatief. Deze top 3 qua grootste verschilpercentages is dezelfde als in golf 11.

We stellen een verslechtering van het verschilpercentage vast ten opzichte van de vorige Barometer (G11) voor nagenoeg alle elementen.

Dit is het meest uitgesproken in de levertermijnen (hoewel overwegend als stabiel ervaren, gaat het verschilpercentage hier met 10% achteruit) én het orderboek/aantal klanten (-9%).

Enkel bij de tewerkstelling (+4%) en de betalingstermijnen van de klanten (+ 1%) merken we een verbetering op van het verschilpercentage tegenover golf 11.

Grafiek 2: evolutie van de situatie in de onderneming (n=505)

* als we in de resultaten verwijzen naar het verschilpercentage dan gaat dit altijd om het verschil in procentpunten.

HET BRUSSELSE ONDERNEMERSPERSPECTIEF

INDUSTRIËLE SECTOR

In de industriële sector situeert het grootste negatieve verschilpercentage zich op het niveau van de levenskwaliteit (-35%). Dit is wel een verbetering met 21% tegenover golf 11.

Andere belangrijke verbeteringen op het vlak van verschilpercentages vinden we terug bij de financiële middelen beschikbaar voor investeringen (G11; -49% vs. G12; -27%) en de betrokkenheid van het personeel (G11; -19% vs. G12; 0%).

Wel merken we een sterke verslechtering van het verschilpercentage op bij het orderboek/aantal klanten: -21% in vergelijking met de vorige golf. Het verschilpercentage voor dit element komt zo opnieuw in de buurt van het cijfer in golf 10.

HANDEL, HORECA & CONSUMENTGERICHTE DIENSTEN

Bij ondernemers actief in de handel, horeca en consumentgerichte diensten noteren we de grootste verschilpercentages inzake de activiteit/conjunctuur binnen de sector (-62%) en de rentabiliteit van de activiteiten (-60%), weliswaar met een lichte verbetering tegenover de vorige golf.

Het verschilpercentage voor de levenskwaliteit bedraagt nog -54%, waarbij op te merken valt dat dit een verbetering met 10% inhoudt tegenover het cijfer uit de vorige barometer.

De sterkste achteruitgang in de verschilpercentages situeert zich op het vlak van de levertermijnen (-8% ten opzichte van golf 11).

DIENSTENSECTOR

In de dienstensector stellen we de grootste verschilpercentages vast op het niveau van de levenskwaliteit (-38%), de activiteit/conjunctuur in de sector (-31%) en de betalingstermijnen van de klanten (-30%).

We stellen een verslechtering van de verschilpercentages vast ten opzichte van de vorige golf, en dit voor alle elementen, behalve voor de tewerkstelling (+10% in vergelijking met golf 11).

De sterkste verslechtering van het verschilpercentage situeert zich in de kasstromen (-15%).

OVERIGE SECTOREN

In de overige sectoren geven 54% van de ondernemers aan dat de rentabiliteit van hun activiteiten achteruitging in de afgelopen 6 maanden.

De verschilpercentages zijn sterk negatief te noemen en kennen een neerwaartse spiraal in vergelijking met golf 11.

De sterkste achteruitgang in de verschilpercentages zijn op te merken in:

- De gezondheid van het bedrijf (-34%);
- het orderboek/aantal klanten (-27%)
- de betrokkenheid van het personeel (-26%).

Er is een relatieve verbetering merkbaar in het verschilpercentage 'levenskwaliteit' voor industrie en handel/horeca ten opzichte van Golf 11.

Figuur 1: Vindt u dat de situatie van uw onderneming in de afgelopen 6 maanden op volgende vlakken is verbeterd / stabiel gebleven / verslechterd? Een vergelijking van de verschilpercentages per sector.

	Industrie		handel/ horeca		diensten		overige	
	Vershill%	Vershill%	Vershill%	Vershill%	Vershill%	Vershill%	Vershill%	Vershill%
De tewerkstelling (het aantal personen dat wordt tewerkgesteld)	-14 %	-12 %	-27 %	-24 %	-5 %	-15 %	-12 %	-10 %
De betrokkenheid van uw personeel tegenover de onderneming	0 %	-19 %	-29 %	-30 %	-16 %	-6 %	-17 %	9 %
De kwaliteit van uw personeel	-3 %	-16 %	-27 %	-31 %	-12 %	-9 %	-9 %	9 %
De omzet	-29 %	-18 %	-38 %	-41 %	-8 %	-6 %	-30 %	-10 %
De kasmiddelen (de 'vrije kasstroom')	-25 %	-26 %	-53 %	-57 %	-25 %	-10 %	-34 %	-19 %
De financiële middelen die beschikbaar zijn voor investeringen	-27 %	-49 %	-47 %	-55 %	-26 %	-22 %	-48 %	-28 %
De rentabiliteit van uw activiteiten	-32 %	-32 %	-60 %	-66 %	-25 %	-22 %	-52 %	-28 %
De gezondheid van uw bedrijf	-15 %	-21 %	-38 %	-43 %	-11 %	-10 %	-36 %	-2 %
De activiteit/conjunctuur binnen uw sector	-31 %	-43 %	-62 %	-66 %	-31 %	-24 %	-43 %	-33 %
De betalingstermijnen van uw klanten	-23 %	-40 %	-15 %	-18 %	-30 %	-29 %	-21 %	-16 %
Het orderboek/aantal klanten	-31 %	-10 %	-47 %	-46 %	-18 %	-13 %	-36 %	-9 %
Het plezier waarmee u uw beroepsactiviteit uitoefent	-28 %	-15 %	-49 %	-47 %	-23 %	-19 %	-25 %	-11 %
Uw levenskwaliteit	-35 %	-56 %	-54 %	-64 %	-38 %	-29 %	-37 %	-26 %
Leveringstermijnen	-21 %	-10 %	-33 %	-25 %	-26 %	-14 %	-26 %	-11 %

HET BRUSSELSE ONDERNEMERSPERSPECTIEF

DE BELANGRIJKSTE BEÏNVLOEDENDE FACTOREN IN DE AFGELOPEN 6 MAANDEN

De voornaamste factoren met een grote negatieve invloed voor de ondernemers zijn de stadsinrichtingen (74%; werken, voetgangerszones, mobiliteit,...), de loonkosten (68%), de bereikbaarheid voor klanten (63%) en de bereikbaarheid van de kantoren (62%). De stadsinrichtingen komen hiermee terug op 1 te staan.

De sterkste verslechtering qua verschilpercentages merken we dan ook op inzake de bereikbaarheid voor klanten (-14% ten opzichte van golf 11) en de bereikbaarheid van de kantoren (-9%).

Significante verbetering van het verschilpercentage is te vinden bij de werkgelegenheidssteun (+5%) en de toegang tot krediet (+4%).

Er werden ook een aantal open antwoorden gegeven. Net als in de vorige golven hebben meer dan de helft (60% in de huidige bevraging) van de antwoorden betrekking op de sterke negatieve impact vanwege het mobiliteitsbeleid in Brussel op de Brusselse ondernemingen (regionale mobiliteitsplan (Good Move).

In de vier sectoren blijven de stadsinrichtingen (mobiliteit, werken,...) de voornaamste factor met een negatieve invloed, oplopend tot 85% 'negatieve invloed' bij de bedrijven actief in de handel, horeca en consumentgerichte diensten.

In de industriële sector noteren we een sterke verbetering van de verschilpercentages voor de toegang tot krediet (+28%) en de energiekosten (+24%).

De toegankelijkheid voor klanten kent de sterkste achteruitgang (-11%).

In de sector handel, horeca en consumentgerichte diensten en de dienstensector zijn de verschilpercentages voor de toegankelijkheid van de kantoren en de bereikbaarheid voor klanten in sterke mate verslechterd ten opzichte van golf 11.

De dalende trend op niveau van energiekosten zet zich door, over de sectoren heen.

Toch blijft dit voor alle sectoren een factor met een grote negatieve invloed op de activiteit in de afgelopen 6 maanden.

Figuur 2: Beïnvloedende factoren in de afgelopen 6 maanden (alle sectoren; n=473)

	⊕ Positieve invloed	Geen invloed	⊖ Negatieve invloed	Verschil % (pos-neg)			
				G12	G11	G10	G9
De beschikbaarheid van gekwalificeerde arbeidskrachten	4 %	50 %	46 %	-42 %	-41 %	-44 %	-38 %
De loonkosten	0 %	32 %	68 %	-68 %	-68 %	-68 %	-67 %
De vlotte bereikbaarheid van uw kantoren	11 %	27 %	62 %	-51 %	-42 %	-43 %	-32 %
De openbare steun/subsidies op het vlak van consultancy/opleiding	8 %	72 %	20 %	-12 %	-15 %	-10 %	-9 %
De onveiligheid (diefstal, vandalisme,...)	1 %	42 %	57 %	-56 %	-50 %	-46 %	-40 %
De openbare steun/subsidies op het vlak van investeringen	7 %	70 %	23 %	-16 %	-17 %	-17 %	-11 %
De energiekosten	4 %	36 %	60 %	-56 %	-58 %	-73 %	-79 %
De doeltreffendheid van uw organisatie (vereniging, unie, federatie,...)	12 %	70 %	18 %	-6 %	1 %	1 %	1 %
De openbare steun/subsidies op vlak van werkgelegenheid	9 %	71 %	20 %	-11 %	-16 %	-10 %	-7 %
De milieuplichtingen	8 %	33 %	59 %	-51 %	-47 %	-51 %	-41 %
De toegang tot krediet	5 %	63 %	32 %	-27 %	-31 %	-39 %	-27 %
De stadsinrichtingen (werken, voetgangerszones, gedeelde ruimtes,...)	9 %	17 %	74 %	-65 %	-58 %	-60 %	-55 %
De vlotte bereikbaarheid van uw klanten	8 %	29 %	63 %	-55 %	-41 %	-43 %	-36 %

DE BELANGRIJKSTE PRIORITEITEN VAN DE BRUSSELSE ONDERNEMER VOOR DE KOMENDE 6 MAANDEN

Welke prioriteiten wil de Brusselse ondernemer de komende zes maanden stellen?

- Ongeveer 39% geeft aan zich te willen richten op het runnen van de onderneming op de huidige manier, zonder specifieke prioriteiten (business as usual).
- Eveneens 39% wil zich focussen op marketing. Dit cijfer ligt in lijn met golf 10 en 11.
- Persoonlijke vorming (36%) bekleedt de derde plaats.

Deze top 3 is vergelijkbaar met die in golf 7 (september 2021), 8 (maart 2022), 9 (april 2023), 10 (oktober 2023) en 11 (maart 2024).

In vergelijking met de vorige golf 11 stellen we een lager percentage vast betreffende de exportinspanningen (-7%).

Vooraf de investeringen in bijvoorbeeld materieel/machines/... (+7%) en informatica (+5%) kennen een toenemend belang in vergelijking met de vorige golven.

Het aandeel respondenten dat aangeeft geen specifieke prioriteiten te hebben (business as usual) blijft substantieel in alle sectoren. In de sector handel, horeca en consumentgerichte diensten (-2%) en sectoren 'Andere' (-13%) kent deze focus wel een afnemend belang.

In de industriële sector valt vooral op dat men zich wil toeleggen op de opleiding van het personeel (+18%) en investeringen in materieel & machines (+15%). Exportinspanningen nemen hier vooral af in belang (-19%).

De focus op marketinginspanningen blijft op 1 staan in de sector handel, horeca en consumentgerichte diensten: 53% (een stijging met 2% in vergelijking met golf 11).

In de dienstensector blijft de persoonlijke vorming de belangrijkste prioriteit voor 44% van de ondernemers (+1% in vergelijking met golf 11).

Vooraf het opleiden van personeel neemt af in belang (-7%).

maart 2023	oktober 2023	maart 2024	oktober 2024
G9	G10	G11	G12

22 %	17 %	22 %	21 %
20 %	21 %	25 %	25 %
37 %	37 %	35 %	36 %
43 %	39 %	39 %	39 %
4 %	5 %	5 %	6 %
15 %	14 %	11 %	18 %
23 %	23 %	21 %	26 %
12 %	13 %	11 %	15 %
27 %	23 %	25 %	24 %
10 %	9 %	5 %	9 %
13 %	13 %	16 %	9 %
15 %	13 %	17 %	12 %
16 %	13 %	14 %	14 %
21 %	21 %	19 %	21 %
24 %	23 %	26 %	21 %
39 %	43 %	41 %	39 %
20 %	20 %	18 %	16 %

Figuur 3: Prioriteiten voor alle sectoren samen (golf 9, 10, 11 en 12) (n=453)

G12-G11

-1 %	Het aanwerven van personeel
0 %	Het opleiden van uw personeel
1 %	Uw persoonlijke vorming
0 %	De marketing (reclame, vertegenwoordiging,...)
1 %	De maatschappelijke activiteiten (mecenaat, sponsoring,...)
7 %	De investeringen in materiaal/machines/...
5 %	De investeringen in informaticamateriaal en/of telefonie
4 %	De investeringen in rollend materieel (auto's, vrachtwagens, bestelwagens,...)
-1 %	De investeringen in het inrichten van uw lokalen/installaties
4 %	De investeringen in groene technologieën, energetische investeringen
-7 %	De inspanningen op het vlak van export
-5 %	Kapitaalwerving of kredietaanvraag
0 %	Gespecialiseerde expertise/externe consultancy
2 %	Onderzoek en ontwikkeling
-5 %	Verkoop of overname van andere activiteiten
-2 %	Business as usual (geen bijzondere prioriteit)
-2 %	Andere: kostenreductie, locatiewijziging, operationele efficiëntie, zoeken naar nieuwe marktkansen te midden van zakelijke uitdagingen en onzekerheid.

MOBILITEIT & BEREIKBAARHEID: DE IMPACT OP DE BRUSSELSE ONDERNEMER ONDER DE LOEP

Mobiliteit en bereikbaarheid zijn cruciale thema's voor ondernemers in Brussel.

Nieuwe mobiliteitsmaatregelen hebben de afgelopen jaren geleid tot significante veranderingen in de manier waarop bedrijven omgaan met hun klanten en medewerkers. Dit roept belangrijke vragen op, zoals: blijven bedrijven voldoende toegankelijk voor hun klanten? Heeft het gebrek aan parkeermogelijkheden een directe impact op de omzet?

Ondervinden werknemers problemen om hun werkplek te bereiken? In dit deel van de Barometer verkennen we de antwoorden van Brusselse ondernemers op thematische vragen over mobiliteit.

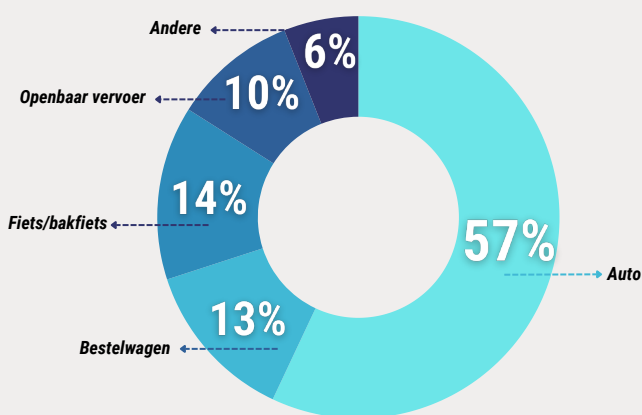
PROFESSIONELE VERPLAATSINGEN

Voor bijna 60% van de ondernemers geldt dat de wagen het voornaamste vervoersmiddel is dat gebruikt wordt voor professionele verplaatsingen.

In de industriële sector wordt vooral de bestelwagen gebruikt (45%). In de sector handel, horeca en consumentgerichte diensten (64%) en de dienstensector (63%) staat de auto met stip op de eerste plaats.

Voor 4 ondernemers op 5 geldt dat de toegankelijkheid (reistijd & parkeermogelijkheid) een rol speelt bij het al dan niet accepteren van een afspraak op locatie. Deze 80% is van toepassing meer specifiek in de industriële sector en de handel, horeca en consumentgerichte diensten. Dit aandeel loopt op tot 84% in de dienstensector. In de sector 'Andere' neemt dit belang af tot 69%.

Grafiek 3: Welk vervoersmiddel gebruikt u hoofdzakelijk voor uw professionele verplaatsingen? (één keuze mogelijk) (alle sectoren, n=445)

TOEGANKELIJKHEID VAN DE ONDERNEMING

Bijna 60% van de ondernemers merkt een daling van het aantal klanten op sinds de invoering van het Good Move-plan. Opvallend is dat dit aandeel oploopt tot liefst 77% van de ondernemers actief in de handel, horeca en consumentgerichte diensten. Niettemin geldt voor 2 ondernemers op 5 dat geen verandering in het aantal klanten merkbaar was.

Heeft u sinds de invoering van het Good Move-plan een wijziging in het aantal klanten in uw zaak opgemerkt? (één antwoord mogelijk, n=439)

1. Ja, een daling van het aantal klanten (57%)
2. Nee, geen verandering (39%)
3. Ja, een toename van het aantal klanten (4%)

Zo'n 56% van de ondernemers geeft aan dat klanten een probleem hebben met de bereikbaarheid van de onderneming per auto. Bijna de helft geeft ook het gebrek aan parkeerplaats in de buurt aan. De 12% 'Andere' omvat antwoorden over parkeren en parkeerkosten, aanhoudende werken en verbouwingen, ondernemers die hun activiteiten reeds hebben geherlokaliseerd, en ondernemers die zelf naar de klant gaan in plaats van klanten te ontvangen.

In de sector handel, horeca en consumentgerichte diensten spelen beide elementen een voorname rol: 76% klaagt over de moeilijke bereikbaarheid per wagen en 61% over het gebrek aan parkeerplaats.

In de industriële sector (42%) en 'Andere' sectoren (37%) valt op dat een relatief belangrijk aandeel aangeeft dat klanten niet klagen over een gebrek aan toegankelijkheid.

Grafiek 4: Klagen uw klanten over een gebrek aan toegankelijkheid van hun werkplek (meerdere antwoorden mogelijk) (alle sectoren, n=446)

MOBILITEIT & BEREIKBAARHEID: DE IMPACT OP DE BRUSSELSE ONDERNEMER ONDER DE LOEP

Grafiek 5: Klagen uw werknemers over een gebrek aan toegankelijkheid van hun werkplek (meerdere antwoorden mogelijk) (alle sectoren, n=320)

Bij de beoordeling van de toegankelijkheid voor werknemers valt op dat bij meer dan de helft van de ondernemingen mét personeel, de werknemers aangeven dat ze minder vlot de onderneming kunnen bereiken met de wagen. Dit aandeel loopt op tot 54% in de sectoren handel, horeca en consumentgerichte diensten en 57% in de dienstensector.

De 6% 'Andere' verwijzen naar uitdaging rond parkeren, verkeer en bereikbaarheid in Brussel. Hoge parkeerkosten, gebrek aan parkeerplaatsen en langdurige wegenwerken worden vaak genoemd. Ook vertraagde of beperkte openbaarvervoersdiensten worden genoemd.

PARKEERPROBLEMEN IN BRUSSEL

De helft van de ondernemers geeft aan dat een daling van het aantal klanten te wijten is aan het gebrek aan parkeermogelijkheden in de buurt. Dit percentage loopt op tot 74 % bij de ondernemingen actief in de handel, horeca en consumentgerichte diensten

Ondernemers werd gevraagd om de mogelijke impact van verschillende maatregelen te beoordelen. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste resultaten. Grafiek 6 illustreert de impact van diverse maatregelen om het parkeerprobleem in Brussel aan te pakken. De volgende maatregelen werden overwegend positief beoordeeld:

- Goedkopere 'professionele' parkeerkaarten (74% positieve invloed): Ondernemers zien dit als een van de meest effectieve oplossingen. Dit cijfer loopt op 83 % in de industriële sector.
- Eenvoudigere toegang tot 'professionele' parkeerkaarten (74% positieve invloed): Dit bevestigt dat administratieve eenvoud belangrijk is. Dit cijfer loopt op 85 % in de industriële sector.
- Gratis randparkings bij metrohaltes (71% positieve invloed): Deze maatregel wordt als zeer positief beoordeeld en kan helpen bv. om het verkeer in het centrum te verminderen.

Heeft u een daling in het aantal klanten opgemerkt door minder parkeermogelijkheden in de buurt van uw zaak? (één antwoord mogelijk, n=439)

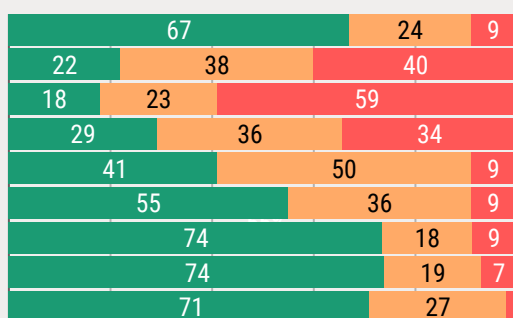
1. Ja (50%)
2. Niet van toepassing voor mijn onderneming (27%)
3. Nee, geen verandering (23%)

Onderstaande maatregelen werden overwegend negatief beoordeeld:

- Vermindering van bovengrondse parkeerplaatsen alleen voor bewoners (18% positieve invloed, 59% negatieve invloed): Deze maatregel wordt als een obstakel ervaren. Dit cijfer loopt zelfs op tot 66% in de sector handel, horeca en consumentgerichte diensten.
- Duurder maken van bovengronds parkeren t.o.v. ondergronds parkeren (22% positieve invloed, 40% negatieve invloed): Deze maatregel stuit op duidelijke weerstand bij onze respondenten.

Ondernemers geven duidelijk de voorkeur aan maatregelen die de toegang tot en kosten van parkeren verbeteren, zoals goedkopere en makkelijk verkrijgbare parkeerkaarten en gratis randparkings. Maatregelen die beperkingen opleggen, zoals het duurder maken van bovengronds parkeren of het beperken van parkeerplaatsen tot bewoners, worden overwegend negatief beoordeeld. Dit wijst op de noodzaak om beleid af te stemmen op de behoeften van ondernemers en hun klanten.

Positieve invloed - Geen invloed - Negatieve invloed

Grafiek 6: Hoe beoordeelt u de impact van de volgende maatregelen op het parkeerprobleem in Brussel? (n=439)

- De gratis parkeertijd tijdens het winkelen uitbreiden tot 1 uur in plaats van de huidige 15 minuten.
- Bovengronds parkeren duurder maken dan ondergronds parkeren (om zoekverkeer te vermijden).
- Enkel bewoners mogen nog bovengronds parkeren (zoals in het centrum van Antwerpen).
- De kost van het gebruik van een parkeerplaats op de openbare weg moet voor iedereen gelijk zijn (bewoner, bezoeker, ondernemer, ...).
- Klanten en bezoekers moeten gemakkelijk een ondergrondse parkeerplaats op voorhand kunnen reserveren (via reservatiesystemen).
- Invoeren van 'professionele' parkeerkaarten ook voor kortere periodes (nu enkel per jaar).
- De 'professionele' parkeerkaarten goedkoper maken.
- De 'professionele' parkeerkaarten gemakkelijker verkrijgbaar maken.
- De randparkings aan de metrohaltes gratis maken.

DE INDEXCIJFERS EEN VERGELIJKING VAN DE VERSCHILLENDE GOLVEN

INDEX 'IK'

De indices 'het plezier waarmee u uw beroepsactiviteit uitoefent' en 'de levenskwaliteit' kennen een terugval in vergelijking met voorgaande golven.

Met een score van 3,9 blijft de perceptie van levenskwaliteit laag. Dit benadrukt dat de druk op ondernemers onverminderd groot blijft.

Beide indexen liggen nog steeds onder het cijfer 5 waardoor we moeten besluiten dat de verwachtingen van ondernemers voor beide paramaters eerder negatief is.

De gemiddelde index loopt dan ook terug tot 4,1 (in vergelijking met 4,3 in golf 11).

INDEX 'ECONOMISCH'

Nagenoeg alle parameters onder de index Economisch zijn erop achteruitgegaan in vergelijking met golf 11. Enkel de 'betalingstermijnen van de klanten' en de 'financiële middelen beschikbaar voor investeringen' bleven op hetzelfde niveau.

Na een piek in Golf 11 dalen de scores voor omzet (4,9) en orderboek (4,5) in Golf 12. Dit wijst op een vertraging in de economische dynamiek.

De score voor conjunctuur binnen de sector blijft laag op 4,1, zonder tekenen van structurele verbetering.

De gemiddelde index in G12 (4,5) kent een lichte terugval ten opzichte van golf 11 (4,6).

INDEX 'ONDERNEMERSKLIMAAT'

Het gemiddelde voor de index 'ondernemersklimaat' (4,3) stijgt verder (lichtjes) door.

Enkel de parameters 'energiekosten' en 'beschikbaarheid van gekwalificeerde arbeidskrachten' gingen er beperkt op achteruit. Dit duidt nog steeds op structurele uitdagingen in het vinden van geschikt personeel.

Andere parameters bleven gelijk of namen gevoelig toe.

Hoe interpreteer je de indexcijfers?

- Voor de indexen 'Ik' en 'Economisch' betekent het cijfer 5 dat de respondenten:
 - een status quo van de situatie waarnemen (in de afgelopen 6 maanden)
 - een status quo van de situatie verwachten (in de komende 6 maanden).
- Hoe dichter het cijfer naar 0 gaat, hoe sterker een verslechtering wordt aangenomen of verwacht.
- Hoe dichter het cijfer naar 10 gaat, hoe sterker een verbetering wordt waargenomen of verwacht.
- Voor de index 'Ondernemersklimaat' geldt hoe hoger het cijfer, hoe positiever de beleving.

najaar 2018	GOLF 1
lente 2019	GOLF 2
sept - okt 2019	GOLF 3
maart 2020	GOLF 4
oktober 2020	GOLF 5
maart 2021	GOLF 6
sept 2021	GOLF 7
maart 2022	GOLF 8
maart 2023	GOLF 9
oktober 2023	GOLF 10
maart 2024	GOLF 11
oktober 2024	GOLF 12

	de index 'ik'											
	G1	G2	G3	G5	G6	G7	G8	G9	G10	G11	G12	
Uw persoonlijke motivatie	5,2	5,1	4,8	4,4	-	-	-	-	-	-	-	
Het plezier waarmee u uw beroepsactiviteit uitoefent	5,2	5,1	4,8	4,4	4,4	4,8	3,9	4,2	4,4	4,6	4,3	
Uw levenskwaliteit	4,1	4,5	4,3	3,9	4,1	4,9	3,5	3,6	3,8	4,0	3,9	
GEMIDDELDE	4,8	4,9	4,65	4,2	4,25	4,85	3,7	3,9	4,1	4,3	4,1	

	De index "economisch"											
	G1	G2	G3	G5	G6	G7	G8	G9	G10	G11	G12	
De omzet	4,6	5,0	4,9	3,8	4,1	4,5	4,2	4,9	5,1	5,1	4,9	
Het orderboek/aantal klanten	4,7	4,9	4,8	3,8	4,2	4,5	4,2	4,9	4,8	4,9	4,5	
De gezondheid van uw bedrijf	4,9	4,9	4,8	4,1	4,2	4,7	4,4	4,7	4,9	4,9	4,7	
De rentabiliteit van uw activiteiten	4,3	4,7	4,5	3,8	4,1	4,4	3,8	4,1	4,2	4,4	4,2	
De kasmiddelen (de 'vrije kasstroom')	4,3	4,7	4,4	3,9	4,0	4,3	3,9	4,4	4,6	4,7	4,4	
De activiteit/de conjunctuur binnen uw sector	4,5	4,6	4,5	3,8	4,2	4,4	4,0	4,1	4,1	4,3	4,1	
Financiële middelen beschikbaar voor investeringen	4,2	4,5	4,4	3,9	3,9	4,3	3,8	4,1	4,0	4,3	4,3	
De betalingstermijnen van uw klanten	4,5	4,6	4,5	4,3	4,3	4,3	4,2	4,3	4,2	4,5	4,5	
De concurrentie	-	-	5,0	4,7	-	-	-	-	-	-	-	
GEMIDDELDE	4,5	4,7	4,6	4,0	4,1	4,4	4,1	4,4	4,5	4,6	4,5	

	De index "ondernemersklimaat"											
	G1	G2	G3	G5	G6	G7	G8	G9	G10	G11	G12	
De steun op het vlak van consultancy/opleiding	5,0	5,2	4,5	4,7	4,5	5,1	5,0	5,0	4,9	4,8	4,9	
De werkgelegenheidssteun	5,0	5,2	4,5	4,9	4,3	4,5	5,0	5,1	4,9	4,8	4,9	
De investeringssteun	5,1	5,3	4,5	4,8	4,4	5,2	4,9	4,9	4,7	4,7	4,7	
De energiekosten	-	4,7	4,0	4,4	4,1	4,4	3,1	3,0	3,1	3,7	3,6	
Beschikbaarheid van gekwalificeerde arbeidskrachten	-	5,1	4,2	4,5	4,4	4,4	4,1	4,1	3,9	4,1	4,0	
De toegang tot krediet	5,1	5,1	4,4	4,4	4,0	4,6	4,4	4,5	4,0	4,3	4,4	
De loonkosten	4,3	4,3	4,0	4,3	4,1	4,0	3,5	3,3	3,2	3,3	3,3	
GEMIDDELDE	4,9	5,0	4,3	4,5	4,25	4,6	4,3	4,3	4,1	4,2	4,3	

NEEM DEEL AAN DE VOLGENDE BAROMETER!

Brusselse Zelfstandigen & KMO's

brupartners
.brussels

Entrepreneurs Indépendants
Zelfstandige Ondernemers

MAART
2025

GOLF 13

